

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Sacramentis In Genere

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XI. Quæ sit definitio Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53925)

CAPVT XI.

Quæ sit definitio Sacramenti.

SECUNDA difficultas est; Quibus verbis concipi debeat definitio Sacramenti. Sunt enim plures definitiones apud Theologos, quæ breuiter proponendæ, & explicandæ sunt VNA est; *Signum rei sacra.* ALTERA, paulò explicatior; *Inuisibilis gratiæ visibilis forma.*

Hæ definitiones colliguntur ex AVGVSTINO, ita scribente lib. 10. de ciuit. Dei, cap. 5. *Sacrificium visibile inuisibilis sacrificij Sacramentum*, id est, sacrum signum est; & communes sunt apud Catholicos, vt patet ex *Hugone*, lib. 1. parte 9. cap. 2. *Bernardo* in sermone de cœna Domini, *sancto Thoma* 3. part. quæst. 60. artic. 1. & 2. & ex *Thoma VValdensi* tomo 2. cap. 20. Atque hæ quidem definitiones si accipiantur, vt verba absolute sonant, imperfectæ sunt. Multò enim plura sunt signa rerum sacrarum, aut inuisibilis gratiæ, quàm sint Sacramenta: tamen si accipiantur, vt sonant secundum sensum, & intentionem Ecclesiæ, & Doctorum, bonæ sunt, & legitimæ. Siquidem per signum, intelligunt signum sensibile, institutum practicum, rei signatæ similitudinem gerens: per rem sacram intelligunt gratiam iustificantem. Quanquam (vt rectè monet *Hugo* loco notato) qui primus dixit Sacramentum esse rei sacrae signum, non tam rem ipsam accuratè definire, quàm nominis interpretacionem explicare voluisse videtur. Quocirca non rectè faciunt, qui pro hac definitione defendèda nimium altercantur: præsertim cum *S. Augustinus* loco citato de Sacramento loquatur, tam ampla significatione, vt etiam sacrificium comprehendat.

TERTIA definitio est *HUGONIS* loco notato, qui sic definit: *Sacramentum est corporale vel materiale elementum foris sensibiliter propositum, ex similitudine representans, & ex institutione significans, & ex sanctificatione continens aliquam inuisibilem, & spiritualem gratiam.* Vbi duo notanda sunt. PRIMO, per elementum non debere accipi elementum, quomodo accipitur cum dicimus, quatuor esse mundi elementa, sed rem quamlibet, vt à verbo distinguitur, iuxta illud AVGVSTINI:

Acce-

Accidit verbum ad elementum, & fit Sacramentum. Vocat autem Hugo, & quidam alij, elementum, materias omnium Sacramentorum, quia in primo Sacramento, id est, in Baptismo, verum elementum aquæ, materia est: à materia enim primi Sacramenti, materias omnium Sacramentorum nominare voluerunt. Vel etiam quia elementum materiam aptissimè significat, cum sit corpus imperfectum, & natura sua ordinatum ad componendum mixtum: vnde etiam Aristoteles materiam primam elementum vocauit.

SECUNDO notandum est, Hugonem, cum ait: Sacramentum ex sanctificatione vim habere conferendi gratiam, non intelligere per sanctificationem, vt perperam intellexit Kemnitius pag. 94. aliquam benedictionem, vel consecrationem præcedentem, vt est illa, qua benedicatur aqua (nam etiã sine ista benedictione Sacramentum Baptismi conferri potest) sed verbum Dei quod est veluti forma perficiens Sacramentum: illis enim verbis dicitur elementum sanctificari, quia per illa efficitur Sacramentum. Porro hæc definitio, etsi potuisset fortasse paucioribus verbis comprehendi, tamen satis integrè complectitur totam naturam Sacramenti.

QUARTA definitio est MAGISTRI Sententiarum lib. 4. dist. 1. vbi sic ait: *Sacramentum est inuisibilis gratiæ visibilis forma, eiusdem gratiæ imaginem gerens, & causa existens.*

Quæ definitio, quod ad sensum attinet, nil differt à priori. Solum enim in hac definitione desiderari videtur explicatio signi naturalis, an ex institutione sit; sed hoc manifestè colligitur ex illa particula, *causa existens*. Nullum enim signum sensibile potest esse causa gratiæ, nec illam infallibiliter significare, nisi ex Dei institutione, vt notum est.

QUINTA definitio est CATECHISMI Consilij Tridentini: *Sacramentum est res sensibus subiecta, quæ ex Dei institutione sanctitatis, & iustitiæ tum significandæ, tum efficiendæ vim habet.* Quæ definitio pulcherrima est, cum & brevissima sit, & tamen comprehendat omnia illa octo capita, quæ ad naturam Sacramenti pertinere diximus. Nam PRIMO, quod Sacramentum sit signum, patet ex illa particula, *significandæ*. SECUNDO quod sensibile, ex illa, *sensibus subiecta*.

TERTIO, quod voluntarium, ex illa, *ex Dei institutione*.

QUARTO quod rei sacræ, ex illa: *sanctitatis, & iustitiæ* QVINTO

ro, & Sexto quod sanctitatis, quæ tunc fiat ut ipsius Sacramenti, ex illa, *vim habet*. Septimo, quod sit *cereemonia solennis*, ex eo colligitur, quod dicitur esse res sensibus subiecta, instituta ad sanctificandum. Octavo quod similitudinem gerat rei significatæ, non habetur expressè in hac definitione, tamen colligi potest ex illa particula, *significandæ*, & ex illa, *Ex Dei institutione*. Deus enim qui suauiter omnia disponit, nunquam instituit rem vnã ad aliam significandam, nisi cum ea analogiam aliquam haberet.

Exstat alia definitio apud Gratianum, l. q. i. Can. Multi secularium: *Sacramentum est, per quod sub tegumẽto rerum visibilium, diuina virtus secretius salutem operatur*. Hęc definitio à Gratiano tribuitur Gregorio; à s. Thoma in 4. dist. 1. quæst. 1. tribuitur Augustino. Sed nec huius, nec illius est, sed **ISIDORI**: habetur enim ijsdem verbis apud **Isidorum lib. 6. etymologiarum, cap. 18.** nisi fortè Isidorus illam acceperit ex libro aliquo nobis incognito Augustini, aut Gregorij. Sed cuiuscunq; sit, non est cur multum laboremus, cum satis cõstet ab Isidoro allatam, ad explicandam nominis significationem, non ad rem ipsam accuratè definiendam.

CAPVT XII.

An definitio Sacramenti vniuocè conueniat Sacramentis legis veteris, & nouæ.

SEQVITUR TERTIA & postrema quæstio; An definitiones positæ conueniant Sacramento in genere, an Sacramentis tantum nouæ legis. Dux sunt Theologorum sententiæ. PRIMA est Magistri in lib. 4. dist. 1. & ibidem Alberti, Thomæ, Bonauenturæ, & aliorum, qui docent, nullam definitionem cõuenire vniuocè Sacramentis nouæ & veteris legis, sed omnes cõuenire propriè, & perfectè Sacramentis nouæ legis, easdem verò conuenire Sacramentis legis veteris analogicè, & imperfectè.

Fundamentum huius sententiæ est, quia existimant auctores citati, de ratione Sacramenti, etiam in genere, non esse solum significare, sed etiam efficere sanctificationem: & rursus censent, Sacramenta veteris legis non efficere veram sanctificationem, sed solum sanctificationem quãdam legalem, quæ est si-